

Badania wykopaliskowe w Lisznej, gm. Sanok woj. Krcsno

W czasie prac polowych ob. Kazimierz Rycyk z Lisznej wyorał fragmenty naczyń zasobowego, charakterystycznego dla osad z późnego okresu rzymskiego. Badania wykopaliskowe na gruntach odkrywczy i Mieczysława Bodziaka prowadzono w latach 1975 i 1976, a finansował je Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krośnie.

Przebadano 446 m² stwierdzając warstwę kulturową, miąższości około 20 cm, częściowo zniszczoną głębszą orką i spływającą po stoku wzniesienia wodą. Odsłonięto i przebadano 3 koryta potoków, w których wystąpił bardzo drobny i przemieszany materiał zabytkowy (od okruchów starożytnych po ułamki kafli nowożytnych). Na przebadanych odcinkach odkryto bardzo nieliczne ślady obiektów użytkowanych przez mieszkańców osady. Odsłonięto 6 jam posłupowych o średnicy około 20 cm, pochodzących z budowli naziemnych, być może mieszkalnych i tylko 1 jamę o średnicy 75 cm, prawdopodobnie o charakterze gospodarczym.

Nieliczne są również zabytki ruchome, przede wszystkim ceramika, zachowana w postaci drobnych ułamków, niekiedy nawet okruchów. Wnikliwa analiza fragmentów naczyń, szczególnie pod względem przygotowania masy ceramicznej do ich wyrobu, pozwoliła wyróżnić kilka grup. Podział według kryterium formy był niemożliwy.

Wyróżniono więc fragmenty naczyń zasobowych, wykonanych z gliny o domieszce dużej ilości grubego piasku lub tłucznia granitowego, obtaczanych na kole i wypalonych na kolor popielaty lub ceglasty. Zachowało się płaskie dno, fragmenty brzuśca i fragmenty zgrubiałej dwustronnie wychylonej, płaskiej krawędzi (tabl. I, a—b).

Ze znacznie mniejszych naczyń pochodzą fragmenty zbliżone strukturą do łużyckich, z charakterystyczną domieszką ostrego, czarnego tłucznia.

Z podobną, lecz o dużych bryłach domieszką tłucznią, występują fragmenty naczyń grubościennych (około 1,6 cm) z prosto uformowanym brzegiem i zaokrągloną krawędzią (Tabl. I, c).

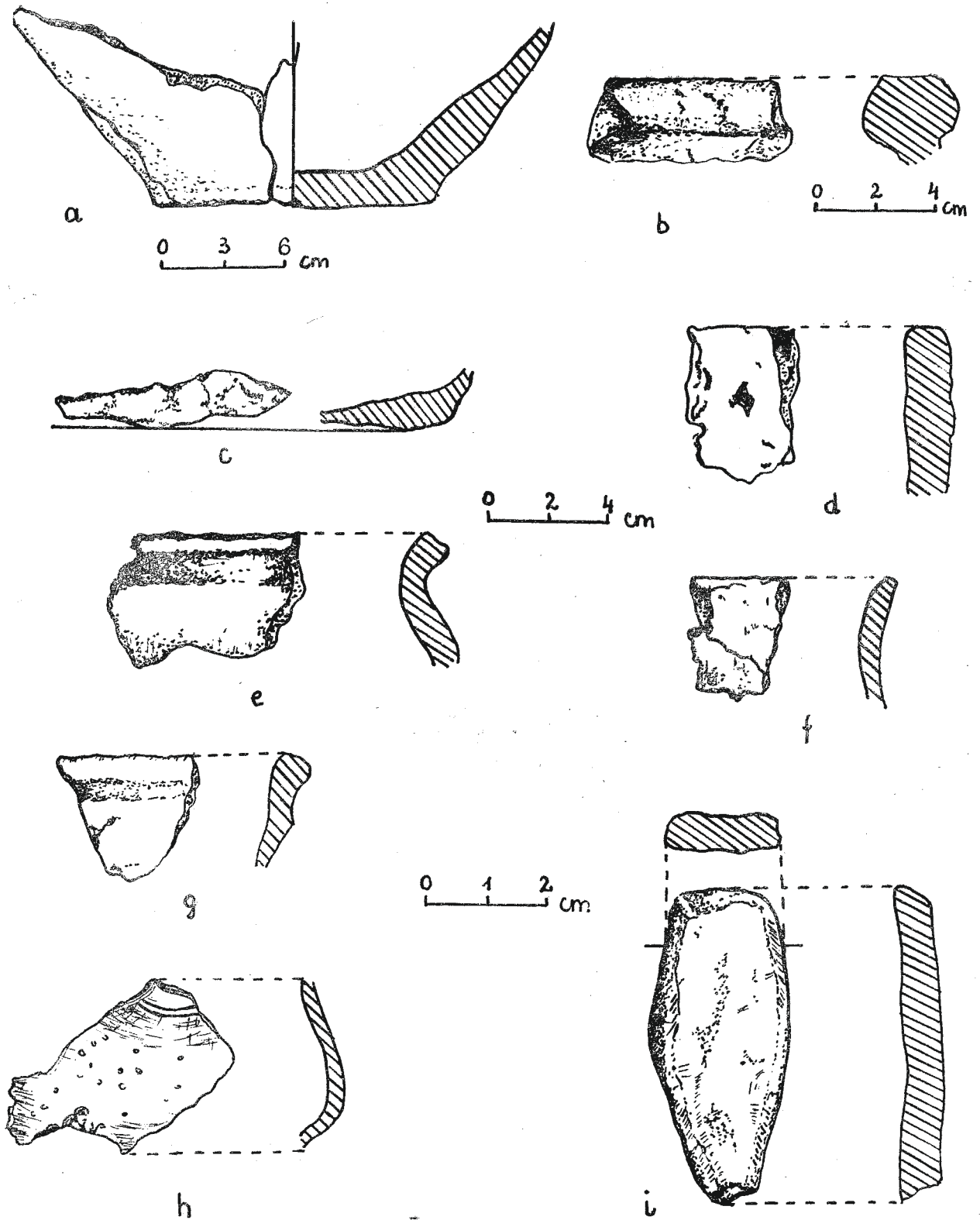
Kolejną grupę stanowią naczynia grubościenne wykonane z gliny bardzo tłustej, śliskiej w dotyku, choć schudzonej drobnym piaskiem, tłucznem lub drobinami ceramiki. Dna tych naczyń są nieregularne, wylewy wychylone na zewnątrz z krawędzią prosto ściętą lub łagodnie zaokrągloną (Tabl. I, d-e).

Pojedyncze fragmenty pochodzą z naczyń koloru czarnego, o wylewie wychylonym na zewnątrz, zwężonej i zaokrąglonej krawędzi i z małego naczynka o wychylonym brzegu ze zgrubiałą krawędzią, podkreśloną dookólnym żłobkiem (Tabl. I, f-g).

Oddzielną grupę stanowią fragmenty naczyń cienkościennych, barwy siwej, powstałe prawdopodobnie przy użyciu koła garncarskiego.

Poza ceramiką odkryto kilka drobnych, silnie skorodowanych i zdeformowanych fragmentów przedmiotów metalowych oraz małe narzędzie wykonane z beżowego łupku, w kształcie wydłużonego trójkąta z zaokrąglonymi kątami, o bardzo gładkiej lecz niezbyt regularnej powierzchni, z delikatnymi śladami obróbki przy krawędziach (Tabl. I, i).

Wśród znalezionych zabytków zasługuje na uwagę fragment brzuśca małego naczynka szklanego, koloru seledynowego, będącego być może importem z terenów prowincji rzymskich. Na przełomie naczynka rysuje się kilkanaście wars-

TABL. I. Liszna, gm. Sanok. Fragmenty naczyń (a-g), fragment naczynka szklanego (h), narzędzie z łupku (i)

tewek szkła z licznymi pęcherzykami, a na powierzchni widoczne są ślady matowienia i fragment szlifowanego ornamentu w postaci cienkiej, podwójnej linii (Tabl. I, h).

Dokonana analiza formalna zabytków i porównanie ze znanymi mi zabytkami pochodzący-

mi z osady w Lesku, datowanej na IV—V w. n. e. pozwala stanowisko w Lisznej datować również na późny okres rzymski. Jest ono kolejnym śladem osadnictwa z tego okresu na prawym brzegu Sanu.

SIEDLUNG AUS DER SPÄTEN KAISERZEIT IN LISZNA, KREIS SANOK, WOJEWODSCHAFT KROSNO

Resümee

Die Siedlung lag am rechten San-Ufer am Hang einer 800 vom Fluß entfernten Erhebung. Während der Ausgrabungsarbeiten 1975 und 1976 wurden drei Flußbetten mit sehr gemischtem historischem Material entdeckt. Freigelegt wurden auch spärliche Überreste von Pfahlhütten und nur eine Grube von Wirtschaftscharakter. Bescheiden ist auch die Bestandsaufnahme der beweglichen Gegenstände.

Unter den Keramikbruchstücken befanden sich Vor-

ratsgefäße, Küchengefäße aus verschiedenen Werkstoffen, auch dünnwandige Gefäße, wahrscheinlich Eßgeschirr, die auf der Töpferscheibe geformt wurden.

Neben den Keramikgegenständen wurden kleine Bruchstücke eiserner Gegenstände, kleine Schieferwerkzeuge und das Fragment eines Glasgefäßes gefunden. Die Siedlung stammt aus der späten Kaiserzeit, manche Bruchstücke lassen sich mit der Lausitzer Kultur in Verbindung bringen.